

Sygn. akt VII Ka 320/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2018 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Adam Synakiewicz (spr.)

Sędziowie SO Agnieszka Radojewska

SO Beata Jarosz

Protokolant st. sekretarz sądowy Małgorzata Idzikowska-Oleszczyk

w obecności Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Lublińcu Magdaleny Sawickiej

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2018 roku sprawy

M. M. (1) (M.) urodz. (...) w L.

syna C. i A. o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Lublińcu

z dnia 11 stycznia 2018 roku sygn. akt II K 78/17

- 1) utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
- 2) zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M. B. – Kancelaria Adwokacka w L. kwotę 147,60 złotych (stu czterdziestu siedmiu złotych i sześćdziesięciu groszy) tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną skazanemu z urzędu w postępowaniu przed sądem odwoławczym;
- 3) zwalnia skazanego M. M. (1) w całości od obowiązku uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa wydatków postępowania odwoławczego, którymi obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VII Ka 320/18

UZASADNIENIE

M. M. (1) został skazany prawomocnymi wyrokami: 1. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 4 lutego 2005r. sygn. II K 704/04 za przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. popełnione w dniu 27 sierpnia 2004r. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym, a nadto orzeczono nawiązkę w kwocie 400 zł na rzecz pokrzywdzonego; 2. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 18 marca 2005r. sygn. II K 121/05 za przestępstwo z art. 43 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi popełnione w dniu 14 października 2004r. na karę 60 stawek dziennych w wysokości po 10 zł; 3. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 1 lutego 2007r. sygn. II K 896/06, za przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. popełnione w dniu 10 października 2006r. na karę 50 stawek dziennych grzywny w wysokości po 10 zł; 4. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 7 stycznia 2008r. sygn. II K 354/07, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 12 lutego 2007r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania na okres próby wynoszący 2 lata, w którym oddano skazanego pod dozór kuratora sądowego, a nadto orzeczono karę 50 stawek

dziennych grzywny w wysokości po 10 zł; 5. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 9 stycznia 2008r. sygn. II K 721/07 za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełnione w okresie od września 2006r. do 6 lipca 2007r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 3 lata, w którym oddano skazanego pod dozór kuratora sądowego oraz karę 50 stawek dziennych grzywny w wysokości po 10 zł, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 9 września 2010r. sygn. II Ko 265/10 zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności; 6. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 21 października 2008r. sygn. II K 208/08 za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. popełnione w okresie od stycznia 2008r. do 3 marca 2008r. na karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata, w którym oddano skazanego pod dozór kuratora sądowego, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 9 września 2010r. sygn. II Ko 264/10 zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności; 7. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 22 maja 2009r. sygn. II K 771/06 za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 283 k.k. popełnione w dniu 9 sierpnia 2005r. na karę 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat, w którym oddano skazanego pod dozór kuratora sądowego oraz karę 106 stawek dziennych grzywny w wysokości po 10 zł, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 5 sierpnia 2010r. sygn. II Ko 263/10 zarządzono skazanemu wykonanie kary pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 11 sierpnia 2005r. do dnia 12 sierpnia 2005r. i w dniu 16 lutego 2009r. 8. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 1 marca 2011r. sygn. II K 409/10 za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 25 maja 2010r., na karę 5 miesięcy pozbawienia wolności; 9. Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 25 sierpnia 2011r. sygn. VI K 374/10 za przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. popełnione w okresie od 16 kwietnia 2009r. do 11 maja 2010r. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 2 lata, w którym nałożono na skazanego obowiązek lożenia na utrzymanie syna W. M.; 10. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 20 września 2011r. sygn. akt II K 82/11, którym połączono skazanemu kary pozbawienia wolności orzeczone w sprawach II K 721/07 i II K 208/08 Sądu Rejonowego w Lublińcu i orzeczono karę łączną 2 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności, a nadto połączono skazanemu kary grzywny orzeczone w punkcie II wyroku Sądu Rejonowego w Lublińcu sygn. II K 721/07 i w punkcie IV wyroku Sądu Rejonowego w Lublińcu sygn. II K 354/07 i orzeczono karę łączną 60 stawek dziennych grzywny w wysokości po 10 zł, a nadto połączono skazanemu kary grzywny orzeczone w punkcie I wyroku Sądu Rejonowego w Lublińcu sygn. II K 896/06 i punkcie IV wyroku Sądu Rejonowego w Lublińcu sygn. II K 771/06 i orzeczono karę łączną 110 stawek dziennych grzywny w wysokości po 10 zł; 11. Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 30 stycznia 2014r. sygn. VI K 23/13, którym połączono skazanemu kary pozbawienia wolności orzeczone w sprawach II K 409/10 Sądu Rejonowego w Lublińcu i VI K 374/10 Sądu Rejonowego w Wieluniu i orzeczono karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata, przy czym postanowieniem Sądu Rejonowego w Wieluniu z dnia 19 października 2016r. sygn. VI Ko 803/16 zarządzono skazanemu wykonanie kary łącznej pozbawienia wolności; 12. Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 25 lutego 2016r. sygn. XI K 953/15 za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 15 czerwca 2015r. na karę 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności, na poczet której zaliczono okres zatrzymania w dniu 28 sierpnia 2015r.; 13. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 8 listopada 2016r. sygn. II K 502/16 za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 27 czerwca 2016r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; 14. Sądu Rejonowego w Lublińcu z dnia 19 grudnia 2016r. sygn. II K 541/16 za przestępstwo z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 15 stycznia 2016r. na karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz za przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 21 stycznia 2016r. na karę 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności, przy czym orzeczono karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrokiem łącznym z dnia 11 stycznia 2018 roku, wydanym w sprawie II K 78/17, Sąd Rejonowy w Lublińcu orzekł: 1. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w związku z art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. łączy skazanemu M. M. (1) kary łączne pozbawienia wolności orzeczone wyrokami łącznymi Sądu Rejonowego w Lublińcu sygn. II K 82/11 i Sądu Rejonowego w Wieluniu sygn. VI K 23/13 oraz karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie sygn. XI K 953/15 i wymierza skazanemu karę łączną 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności; 2. na podstawie art. 569 § 1 k.p.k. w związku z art. 85 § 1 i 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. łączy skazanemu M. M. (1) karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublińcu sygn. II K 502/16 oraz karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Lublińcu sygn. II K 541/16 i wymierza skazanemu karę łączną 2 (dwóch)

lat i 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności; 3. stwierdza, że wyroki podlegające połączeniu ulegają osobnemu wykonaniu w zakresie nie objętym wyrokiem łącznym; 4. na podstawie art. 577 k.p.k. zalicza skazanemu M. M. (1) na poczet kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w punkcie I wyroku okresy kar odbytych w sprawie II K 82/11 Sądu Rejonowego w Lublińcu o d 21 listopada 2012r. do 30 września 2014r., w sprawie XI K 953/15 Sądu Rejonowego w Częstochowie od 28 czerwca 2016r. do 11 stycznia 2018r. oraz okres zatrzymania w sprawie XI K 953/15 Sądu Rejonowego w Częstochowie w dniu 28 sierpnia 2015r.; 5. na podstawie art. 572 k.p.k. umarza postępowanie o wydanie wyroku łącznego w pozostałej części; 6. na podstawie art. 29 ust. 1 Ustawy Prawo o adwokaturze zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. B. kwotę 206,64 zł (dwieście sześć złotych i sześćdziesiąt cztery grosze), uwzględniając stawkę podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za udzielenie skazanemu pomocy prawnej z urzędu; 7. na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwalnia skazanego z obowiązku poniesienia wydatków postępowania, obciążając nimi Skarb Państwa.

Apelację wywiódł obrońca skazanego, który zarzucił rozstrzygnięciu, zaskarżając je w punktach I i II, po pierwsze obrazę przepisów prawa materialnego, a ty art. 85 § 3 k.k., polegającą na jego błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu, co doprowadziło do zaniechania orzeczenia wobec skazanego jednej kary łącznej w stosunku do wszystkich kar wymierzonych wyrokami opisanymi w punkcie I i II wyroku. Po drugie obrońca zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej kary łącznej, wynikającą z niezastosowania zasady pełnej absorpcji w sytuacji, gdy okoliczności podmiotowo-przedmiotowe sprawy przemawiały za zastosowaniem wobec skazanego możliwie najkorzystniejszej konstrukcji łączenia kar. Podsumowując obrońca wniósł o zmianę wyroku poprzez orzeczenie kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji w wymiarze 4 lat i 10 miesięcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja obrońcy skazanego jest bezzasadna.

Przed przystąpieniem do szerszego uzasadnienia stanowiska Sądu odwoławczego, zbieżnego z poglądem Sądu pierwszej instancji co do trafności zaskarżonego orzeczenia, celowym jest wskazanie, iż w sprawie skazanego M. M. (1) nie było dopuszczalnym orzeczenie jednej kary łącznej pozbawienia wolności.

W ramach tego aspektu sprawy podkreślić trzeba, iż w pełni przekonująco brzmią dla Sądu Okręgowego rozważania Sądu Rejonowego w Lublińcu, który przytaczając i analizując kolejne judykaty Sądu Najwyższego dochodzi do wniosku, iż co do przestępstw, których skazany M. M. (1) dopuścił się po uprawomocnieniu się postanowienia o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary orzeczonej w sprawie II K 82/11 Sądu Rejonowego w Lublińcu, zachodzi przeszkoda do objęcia ich jednym węzłem kary łącznej wraz z uprzednio dokonanymi przestępstwami. Mimo bowiem tego, że M. M. (1) nie był jeszcze w czasie ich dokonywania osadzony w jednostce penitencjarnej w celu odbycia reszty kary orzeczonej w sprawie II K 82/11 Sądu Rejonowego w Lublińcu, to jednak – co trafnie wyeksponował Sąd Rejonowy - należało przyjąć, iż zachodziły przeszkody o których mowa w art. 85 § 3 k.k. Dostrzec bowiem należy cel, jaki przyświecał ustawodawcy kształtującemu zasady orzekania kary łącznej, który w uzasadnieniu projektu ustawy wprost wskazywał, że regulacja art. 85 § 3 k.k. ma zapobiegać sytuacjom, w których skazany na surową karę pozbawienia wolności, zbliżającą się do górnej granicy zagrożenia, przed zakończeniem odbywania aktualnej kary mógłby popełnić nawet przestępstwa o znacznej szkodliwości społecznej, a kary za nie wymierzone w ogóle lub jedynie w minimalnym stopniu wpływałyby (z uwagi na niemożność przekroczenia górnej granicy rodzajowej kary) na rozmiar kary pozostającej mu jeszcze do odbycia. Innym refleksem tej swoistej bezkarności byłby niewątpliwie fakt, że skazanym zależałoby w opisanej sytuacji na prawnym bądź nawet bezprawnym odwlekaniu w czasie zakończenia odbywania kary pozbawienia wolności. Po jej zakończeniu musieliby bowiem odbyć nową karę w całości (por druk sejmowy Sejmu VII kadencji nr (...), s.19).

Sąd Okręgowy w składzie sprawę rozpoznającym stoi na stanowisku, iż uprawomocnienie się postanowienia o odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia, które samo w sobie wywołuje konieczność niezwłocznego wykonania reszty kary pozbawienia wolności, stanowi negatywną przesłankę orzeczenia kary łącznej w zakresie przestępstw dokonanych po tej chwili. W tym bowiem momencie nie sposób mówić, iż kara objęta uprzednio warunkowym przedterminowym zwolnieniem została już wykonana, mówiąc innymi słowy - że zakończono

wykonywanie wcześniej wdrożonej do wykonania kary, w której faktyczną przerwę stanowił okres warunkowego przedterminowego zwolnienia.

Rację ma Sąd pierwszej instancji wskazując, że brak jest jakichkolwiek argumentów przemawiających za różnicowaniem sytuacji prawnej skazanego, dopuszczającego się przestępstwa podczas pobytu w zakładzie karnym, w którym odbywał karę pozbawienia wolności, od sytuacji skazanego, który przed zakończeniem odbywania kary pozbawienia wolności popełnił nowe przestępstwo, tyle że znajdując się poza jednostką penitencjarną. Za Sądem Najwyższym wskazać należy, iż odbywanie kary pozbawienia wolności nie oznacza ze swej istoty przebywania skazanego w jednostce penitencjarnej, zaś przyjmowanie, że jeżeli skazany przebywa na wolności na skutek udzielonego mu zezwolenia na czasowe opuszczenie zakładu karnego i po upływie okresu udzielonego zwolnienia, będąc cały czas na wolności, popełnia kolejne przestępstwo, które należałoby uznać za stanowiące podstawę do orzeczenia kary łącznej z wykonywaną w tym czasie karą pozbawienia wolności, jest nieracjonalne. Wszak taki skazany nie przestał odbywać kary, a gdy pozostaje bezprawnie na wolności poza zakładem karnym (czy to na skutek niepowrócenia z przepustki, czy też na skutek ucieczki z jednostki penitencjarnej) i popełnia kolejne przestępstwo, zachodzi co do niego negatywna przesłanka o której mowa w § 3 art. 85 k.k. Analogicznie więc należy przyjmować, iż jeżeli skazany popełni kolejne przestępstwo w czasie, gdy nie powrócił jeszcze do jednostki penitencjarnej, ale powinien był to uczynić, wobec odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia, przepis art. 85 § 3 k.k. znajdzie w tej sytuacji zastosowanie.

Kierując się zaprezentowanym rozumowaniem Sąd Okręgowy nie stwierdził, aby zaskarżony wyrok zapadł z obrazą przepisów prawa materialnego, to jest art. 85 § 3 k.k. To z kolei pozwala na odniesienie się do drugiego z wyeksponowanych zarzutów, czyli rażącej niewspółmierności orzeczonych kar łącznych, który także nie został podzielony.

Orzeczone względem M. M. (1) kary łączne pozbawienia wolności nie noszą bowiem cech rażącej surowości. Uwzględniając, co trafnie wyeksponował Sąd Rejonowy, ilość popełnionych przez skazanego dotychczas przestępstw, opinię o skazanym z zakładu karnego, którą należy ocenić jako przeciętną, a nadto dotychczas odbyty okres kar pozbawienia wolności, jak również to, że poszczególne kary były orzeczone za występki należące do różnego rodzaju przestępstw, godząc zarówno w wolność, mienie, jak i w dobro rodziny, należało zastosować względem M. M. (1) zasadę asperacji. Celnie przy tym Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na tryb życia skazanego, fakt popełniania kolejnych przestępstw pomimo udzielonego dobrodziejstwa warunkowego przedterminowego zwolnienia, a także duży stopień demoralizacji skazanego, przejawiający się w wielokrotnej karalności.

Sumując, opierając się na dyspozycji art. 437 § 1 k.p.k. Sąd Okręgowy zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, uznając apelację za bezzasadną. Na podstawie art. 29 ust 1 ustawy Prawo o adwokaturze w związku § 14 ust 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M. B. kwotę 147,60 złotych tytułem wynagrodzenia za nieopłaconą pomoc prawną udzieloną skazanemu z urzędu w postępowaniu przed sądem odwoławczym. Orzeczenie o kosztach oparto o treść art. 624 § 1 k.p.k. w związku z art. 634 k.p.k., zwalniając skazanego w całości od obowiązku uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa wydatków postępowania odwoławczego, którymi obciążono Skarb Państwa, albowiem możliwości zarobkowe i stan majątkowy skazanego uzasadniają przypuszczenie, że skazany kosztów sądowych by nie uiścił i niemożliwa okazałaby się ich egzekucja, zwłaszcza w sytuacji, gdy skazany odbywa karę o izolacyjnym charakterze.